

עת"א 60939/11/15 - מריה קמיט נגד ועדת השחרורים, היועץ המשפטי לממשלה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 60939-11-15 קמיט נ' מדינת ישראל ואח' 19 ינואר 2016

לפני:

כב' הנשיא אברהם טל - אב"ד

כב' השופטת זהבה בוסתן

כב' השופט ד"ר שמואל בורנשטיין

העותרת מריה קמיט

נגד

המשיבים

1. ועדת השחרורים

2. היועץ המשפטי לממשלה

נוכחים:

העותרת ובאת כוחה עו"ד מרים בריינין

ב"כ המשיב 2 עו"ד גיא אברס

[פרוטוקול הושמט]

פסק דין

בפנינו עתירה נגד החלטת ועדת השחרורים בראשות כב' השופטת בדימוס רחל גרינברג, מיום 29.10.2015 אשר דחתה בקשת העותרת לשחרור מוקדם בתנאי שתגורש למדינת אזרחותה, אוקראינה, אשר מסכימה לסייע בגירוש על פי מסמך שהוצג בפנינו.

2. העותרת, אזרחית אוקראינה, כבת 60, מרצה מאסר ראשון למשך 18 חודשים בגין הרשעתה בהתעללות בחסר ישע לפי סעיף 368(ג) סיפא לחוק העונשין.

3. העותרת הורשעה על פי הודאתה במסגרת הסדר טיעון, בריבוי עבירות של התעללות אלימה בקשיש ניצל שואה בן 100, שהיה תלוי בה לצרכי מחייתו.

על פי עובדות כתב האישום בת"פ 45361-03-14 (בית משפט מחוזי חיפה) נהגה העותרת במספר הזדמנויות לסטור לקשיש, לצעוק עליו, לקלל אותו ולהכותו בידיה בחוזקה בראשו, גבו ופניו תוך התעלמות מקולות מצוקה שהשמיע, לירוק בפניו, להכותו באמצעות נעל בית, ולהטיל עליו אימה בתנועת גופה המתקרב כשהיה מתכווץ במיטתו.

העותרת חדלה ממעשיה רק בהתערבות בתו של הקשיש ובעלה, שצפו באירועים בזמן אמת במצלמת אבטחה שהתקינה עקב חשדם. העותרת נתפסה במעשיה ביום הראשון בו הותקנה מצלמת האבטחה, תוך שהיא טיפלה בקשיש תקופה ממושכת קודם לכן.

חוות דעת גורמי שב"ס:

1. לפי חוו"ד מפקדת הכלא מיום 10.8.2015 - העותרת שוהה באגף נ"ס ומועסקת במרכז תעסוקה. היא אינה משולבת במסגרות חינוכיות עקב היעדר מוטיבציה, ולא התמידה בלימודים באולפן.
2. לפי עדכון עו"ס מיום 10.8.2015 - העותרת היא תושבת אוקראינה, בת 60, נשואה ואם לילד. ללא מערכת תמיכה משפחתית בארץ, אך בעלת תמיכה חברתית. העותרת סיימה 12 שנ"ל ובעלת ניסיון בטיפול בקשישים. היא שוהה בישראל משנת 2007 משיקולי פרנסה ומודה בעבירה המיוחסת לה. העותרת היא נתינה זרה, המיועדת לגירוש ולכן אינה מופנית למפגש עם נציג רש"א.
3. על פי עמדת משפחת הקורבן שהוצגה בכתב ובעל פה בפני הוועדה - היא מתנגדת לשחרורה המוקדם של העותרת.

החלטת ועדת השחרורים

1. הוועדה מציינת שלאחר בחינת הבקשה, נימוק השחרור שהציגה העותרת לפיה היא מיועדת לגירוש ולא תעסוק בטיפול בקשישים בישראל, אינו משכנע שכן לא ניתן לסמוך על נתון זה בלבד לאיון הסיכון הפוטנציאלי הטמון בעותרת.
2. הוועדה מניחה כי העותרת אכן תגורש, אולם נוכח שהותה הממושכת בארץ ואפשרויות הפרנסה שנמצאו לה, לא ניתן לשלול את החשש שבדרך לא דרך תמצא את האופן לחזור ולהמשיך בעיסוקיה.

3. הסיכון הצפוי משחרורו של אסיר לשלום הציבור, מחייב בחינה קפדנית וזהירה בעקבות העבירות וזאת כפי שביטא ביהמ"ש בגזר הדין. הוועדה לא שוכנעה שחל שינוי ממשי בעותרת שימנע ממנה לפצות חזרה על מעשיה, ולא ניתן לסמוך על הגירוש כמפוגג את הסיכון הצפוי משחרורה.

4. הוועדה מציינת כי היא מודעת לכך שבשני המקרים אליהם הפנתה ב"כ העותרת, ואשר הוצגו גם בפנינו, הנסיבות היו דומות, אולם עמדת הוועדה שונה במקרה זה.

טענות ב"כ העותרת

1. החלטת הוועדה לא לשחררה באמצעות גירוש מן הארץ אינה סבירה בנסיבות העניין ונפל בה פגם מהותי.

2. הוועדה שגתה בקביעה כי לא ניתן לסמוך על גירוש של העותרת כאמצעי המפוגג מסוכנות וזאת כנטען, בהיעדר שינוי ממשי בה. לא ברור מנימוקי הוועדה, מהו השינוי הממשי הנדרש, לפיו תוכל לעמוד בקריטריונים הנדרשים ממנה לצורך שחרור מוקדם.

3. החלטת הוועדה נסובה על שיקולי חומרת העבירה בה הורשעה, הגם שלא נטען או נקבע כי מעשיה הינם בעלי חומרה יתרה. הוועדה התעלמה מיתר השיקולים שיש לקחת בחשבון לעניין היותה ראויה לשחרור מוקדם, בהתאם לסעיף 9 לחוק שחרור על תנאי.

4. העובדה כי העותרת תגורש הינה עובדה חלוטה זאת בשל היותה חסרת כל זיקה למדינת ישראל והיעדר כל אפשרות חוקית לשהות בגבולותיה לאחר השחרור. לאור זאת, טוענת העותרת ששגתה הוועדה כשקבעה שהיא עלולה לחזור "בדרך לא דרך".

5. לא ברור לה מהו השינוי הממשי הנדרש ממנה להוכיח את התפוגגות הסיכון הצפוי משחרורה. העותרת אינה מדברת עברית ולכן לא שולבה בטיפול בתקופת מאסרה. לאור העובדה שהיא מועמדת לגירוש בתום ריצוי מאסרה, רשויות שב"ס נמנעו באופן גורף מלבחון שילובה בטיפול כלשהו והנושא כלל לא נבדק על ידם.

6. העותרת לא הציגה כל תוכנית שיקום, משום שאינה שולטת בשפה העברית ולא הופגשה עם נציג רש"א.

7. לא ניתן להתעלם מהעובדה שמאסרה של העותרת קשה יותר ביחס למאסר אותו מרצה אזרח.

ישראל.

תגובת המדינה

1. צדקה והעדה בקביעה כי לא ניתן לסמוך על גירוש העותרת כאמצעי המפוגג את מסוכנותה כלפי קשישים חסרי ישע שעתידיים להיות מטופלים על ידה, זאת משום שלא ניתן לשלול חזרתה ארצה נוכח הקשרים שיש לה ממהלך שהותה רבת השנים ולא חל בה שינוי ממשי - לא עברה כל הליך טיפולי, שבכוחו לעיין מסוכנותה.
2. גם אם טענתה לפיה נמנעה מהליך טיפולי היות והיא תושבת זר שאינה מדברת עברית, אין בה כדי לשלול את העובדה שהוצע לה ללמוד באולפן ולהשתלב בחינוך, אך היא גילתה חוסר מוטיבציה והעדיפה להשתלב בתעסוקה. שב"ס מאפשר לאסירים זרים ליטול חלק בתוכניות טיפול בתנאי שהביעו מוטיבציה.
3. הוועדה ביססה החלטה לא על שיקולי חומרת העבירה אלא על הסיכון הצפוי משחרור העותרת לשלום הציבור. הוועדה נימקה כי הסיכון גובר לאור אופי העבירה שבוצעה. הוועדה לא התעלמה משיקולים נוספים רלבנטיים, אלא קבעה שבמאזן הסופי משקלם נמוך ביחס לשיקול ל "הסיכון לשלום הציבור".
4. טענת העותרת לפיה יש להקל עמה לאור העובדה שמאסרה קשה יותר מאזרחי ישראל, מאחר ומשמעו ניתוק מוחלט ממשפחתה וחבריה, אינה מדויקת. מדובר במי ששהתה בארץ שנים רבות טרם מאסרה, ועובדת ניתוקה מארץ מוצאה הינה פרי בחירתה החופשית. היה על העותרת לקחת בחשבון שתוצאות מעשיה יביאו למאסר ממושך.

דין והכרעה

1. גם אם איננו שותפים לחשש שהביעה הוועדה מפני חזרתה של העותרת ארצה לאחר גירוש לאוקראינה, הרי צדקה הוועדה כאשר קבעה שהעותרת לא הוכיחה במידה המוטלת עליה, גם בהתחשב בכך שמדובר באזרחית זרה, כי לא תהיה מסוכנת לאחרים אם תשחרר מבלי שעברה הליך טיפולי בין כתלי בית הסוהר.
2. מעמדת גורמי הטיפול עולה כי הציעו לעותרת, שנמצאת בארץ כ-8 שנים, להשתתף באולפן על מנת ללמוד עברית במידה כזו שתאפשר לה להשתתף בהליך טיפולי אך היא סירבה לעשות כן שכן רצתה לעבוד לפרנסתה ולפרסת משפחתה, ומשכך אין לה להלין אלא על עצמה על כך שלא עברה הליך טיפולי.

גם אם העותרת תגורש מהארץ ולא תסכן קשישים אחרים בתחומי מדינת ישראל, הרי המסוכנות שלה איננה תלויה טריטוריה בלבד לאור האלימות הממושכת שהתנהגה כלפי קשיש שבינתיים נפטר.

3. עיון בעמדת משפחת הנפגע, כפי שצורפה לכתב התגובה, מעלה כי מדובר בהתנגדות מוצדקת המתבססת על התנהגותה הקשה של העותרת כלפי יקירם.

סעיף 19 לחוק זכויות נפגעי עבירה תשס"א - 2001 קובע כי לנפגע עבירה זכות להביע את עמדתו בפני הוועדה. מהוראה זו עולה כי לעמדת קורבן העבירה, ובמקרה שלנו - משפחת הקורבן, יש לתת משקל במסגרת שיקוליה של הוועדה, ונראה לנו כי בהתחשב בסוג העבירה שלפנינו ובחומרתה, יש לתת לה משקל משמעותי.

4. אשר לעע"א 5114/09 **פינטו נ' ועדת השחרורים** אליו הופנינו על ידי ב"כ העותרת, בו שוחרר על תנאי וגורש מהארץ מטפל אזרח זר שהתעלל בקשיש, הרי שנראה כי להבדיל מהמקרה שלפנינו לא הוצגה באותו מקרה בפני הוועדה או בית המשפט שדן בעתירה עמדת משפחת הקורבן ולפיכך ספק אם עמדה זו הובאה במסגרת שיקולי השחרור על תנאי.

5. לאור כל האמור לעיל, ואף מבלי צורך להתייחס לעובדה הלא מוכחשת שהעותרת לא עברה הליך שיקום במהלך מאסרה, יש בהתנגדות בני משפחת הנפגע, כפי שבאה לביטוי בכתב שכתבה לוועדה, והמסוכנות שעדיין נשקפת מהעותרת, אם לאזרחי המדינה הזרה ואם לאזרחי ישראל במידה ותשוב ארצה, כדי להצדיק את סירוב הוועדה לשחרר את העותרת על תנאי, גם אם תגורש מהארץ סמוך לאחר שחרורה.

6. לאור האמור לעיל, אנו דוחים את העתירה.

ניתנה והודעה היום, ט' שבט תשע"ו (19 ינואר 2016) במעמד ב"כ הצדדים והעותרת.

שמואל בורנשטיין, שופט

זהבה בוסתן, שופטת

**אברהם טל, נשיא
אב"ד**